

ANDRIJA ILIĆ

**O TUGAMA
I LJEPOTAMA
HRVATSKE**

ANDRIJA ILIĆ

*O tugama i ljepotama
Hrvatske*

BUENOS AIRES 1952

ROCHDALE 2023

HRVATSKA PUČKA KNJIŽNICA

ANDRIJA ILIĆ

O tugama i ljepotama
Hrvatske

Govt. G. St. Ilic hvale
u znak tople H.P.K.
za suradnju u Lepotama
B. Arca zaljubljenic
5/11.52.

Knjiga 2.

POSVEĆENO MOJOJ DRAGOJ ŽENI,
A NA POČAST HRVATSKOJ, NAJTUŽNIJOJ
I NAJLJEPŠOJ ZEMLJI NA SVIETU

PREDGOVOR

U modernoj hrvatskoj lirici ovaj pokušaj Andrije Ilića nije osamljen. Čini se, da je slobodni stih kod nas prešao svoju zenitnu točku i da se mlađi hrvatski pjesnici opet vraćaju starim formama. Moje je mišljenje da je i to jedna prolazna pojava, koja će bez sumnje otupiti bezvladja i bezzakonja u koje je neko vrijeme plovila lirika. Sonet je uvijek bio teška i zatvorena pjesnička forma, a sbirka soneta je iziskivala maksimum od pjesnika. Današnji čovjek, raztrojen ratom i velegradom, nije voljan preveć se naprezati. Niti pisac — niti čitatelj. Ovaj pokušaj Andrije Ilića je uza sve to opravdan, jer on piše sonete o Hrvatskoj — *najljepšoj i najtužnijoj zemlji na svijetu* — kojoj u počast izdaje ovu knjigu.

Ovu knjigu je nadahnula ljubav prema Hrvatskoj. Hrvatska strada, njezina djeca su raztjerana i popljuvana, vješana i zatvarana — a savjest čovječanstva je uspavana. Pjesnik, dok se sjeća daleke Domovine, dok u srcu obnavlja sve njene ljepote i znamenitosti, bogatstva i junačtva — i s druge strane vidi nepravde i uvrede, koje se Hrvatskoj nanose — zaboravlja na momente, da je on prvotno pjesnik, pa protestira, zaklinje i prieti, ali ne zaboravlja i moliti za Hrvatsku... ali samo Boga!

Sve patnje i poteškoće izbjegličkog života snosi mirno iz ljubavi prema Hrvatskoj, ali i podpomognut ljubavlju ljubljene žene — i njihovom zajedničkom ljubavlju prema djetetu, koje još nije nikada vidilo Hrvatske. Kad jednog dana „sunce zasja“ i nad Hrvatskom, tad će pjesnik odvesti svoju obitelj na jug, u svoje selo na otoku, gdje će ih na obali čekati stara mati... i otac s nevjestom i bratom... i nećaci... i susjedi... I mi se na ovom mjestu skupa s pjesnikom pitamo:

O, zar nije liepo nosit tračak nade
u dubini tajnoj naše duše mlade,
vjerujuć u Sunce što će brzo svanut
i nad Hrvatskom kap sjaja svoga kanut ?

(Tračak nade)

Da, ali ta naša nada nije samo obična nada - to je naša vjera.

Medjunarodna politička situacija svakim danom govori u prilog našeg stava i daje sve to više opravdanje našoj borbi. Nije daleko čas, kad će Hrvatske Oružane snage stupiti u Sveti Domovinski Rat za Vječnu Hrvatsku, a do tada neka im ova knjiga našeg pjesnika i ministra Andrije Ilića bude bojna trublja i ratni zov! A mi smo svi ratnici — svaki na svom položaju, svaki na svojoj dužnosti. Danas cieli Hrvatski Narod moli, poput biblijskog patrijarha: *Ne dopusti Gospodine, da se zaklope oči moje, dok ne vidim spasenje i oslobodjenje Hrvatske Države!*

Hrvatska Pučka Knjižnica nakon svoje prve knjige napisane po blagopokojnom prof. Ivanu Krmpotiću, velikom hrvatskom borcu i rodoljubu, nije mogla izvršiti bolji izbor, nego je izvršila u osobi velikog idealiste i pjesnika — Ministra Prosvjete u Hrvatskoj Državnoj Vladi dra. Andrije Ilića.

U Argentini, na dan Prosinačke Revolucije 5.XII.1951.

LELIO JANIN

IVANČICI

Andjele moj dobri, Ivančice moja,
nemoj tužit za mladošću neveselom,
jer će iza krutog i krvavog boja
sunce zasjat i nad našim tužnim selom,

Tada ćemo skupa na jug dragi poći,
na obali čekat će nas moja stara mati.
Ona će Ti izljubiti plave oči
i samo Te dragom kćerkom svojom zvati.

I otac će doći s nevjestom i bratom,
i susjedi dobri, ako jošte žive,
i nećaci mali sa drugova jatom,

noseći u ručicama kite cvieća
i još mlade maslinove grane sive.
Tad bez rieči osjetit ćeš što je sreća.

USPAVANKE

Ti se središ možda, što Ti svakog dana
jutrom, dok još spavaš, ne donosim cvieće
i ne resim tužne stiene našeg stana
paleći na kandelabru žute svieće.

Znam, da neizmjeno svako cvieće voli
I o njemu sanjaš skoro svake kasne noći,
I za svietlo, znadem, šuteći me moliš,
ja to osjećam iz Tvojih dragih oči.

Oh, oprosti! Ovdje cvieća našeg nema.
Tudje cvieće ne miriši. To je smeće.
Nema ovdje onog voska kakav sprema

marna pčela iz hrvatskog dragog kraja.
Da Te smirim, pjevat ću Ti svako veče
uspavanke divne s Hrvatske, mog raja!

MOJA MALA BARKA

Ne znam što je sada s mojom malom barkom
uspomenom slatkom mojih mladih dana:
il' se negdje razpada na suncu žarkom,
il' je skrta crnim velom omotana.

O, da znadeš, kako čeznem za njom, draga
Pisat ću ja majci, da joj ime stavi
Tvoje, nek je čuva od svakoga vruga,
nek je maslinovim gustim granjem zavi.

Kad dodjemo doma, povest ću Te njome
našim divnim morem u zvjezdanoj noći.
Tad će vratiti se radost srcu mome,

koju zgubih lutajuć po svietu stranom.
Izljubit ću tada Tvoje mile oči
i okititi Te ružmarina granom.

TRAČAK NADE

O, zar nije liepo nosit tračak nade
u dubini tajnoj naše duše mlade,
vjerujuć u Sunce što će brzo svanut
i nad Hrvatskom kap sjaja svoga kanut?

Ništa za to, što Hrvate drugi kude!
Sunce mora sjajit jednom za sve ljude.
Za to Sunce i predragu Domovinu
bezbrojni Hrvati još i danas ginu.

To ne znadu, il ne hoće možda znati
oni kojima je jedin zanat: klati.
Ali nikad ubit ne će našu volju!

Ništa ne pomaže: vješala ni tane:
ginut ćemo sve dok naše Sunce svane.
Mi smo jači, što nas oni više kolju!

VIENAC

Od korala i od perla s naših žala
htio sam Ti, draga, divni vienac sviti.
U njemu bih gledao gordost naših vala,
što ne mogu nikad biesa svoga skriti.

Ali evo već je deset dugih ljeta,
što po zadnji put sam majci sbogom reko,
te se skitam preko ovog čudnog svieta
od predragih rodnih žala predaleko.

Sretoh Tebe, dragi andjele čuvaru,
i u očima Ti dobrim suzu meku,
što je sjajila se u sunčevu žaru.

I dok ovdje strancu kuću i dvor metem,
dnevno slušam našeg tužnog mora jeku
gdje me zove, da Ti vienac krasni spletem.

MOJE LADJE

U morne mi ruke žuljeva su pune.
O, teško je tudje kuće mesti metlom,
o, teško je molit, kada srdce kune
i u tami mračnoj čeznuti za svietlom.

Kao pseto s Tobom lutam po tudjini
i o dragom kraju snivam zlatne snove,
gdje se sunce kupa u morskoj modrini
i gdje ladje naše bez mornara plove.

O, plovite smjelo drage moje ladje,
nemojte se dati otjerat s pučine,
dok vas draga ruka kormilara nadje.

O, da jedne noći k vama doći mogu
i umirit srdce prepuno gorčine!
Za tu noć se dnevno molim dragom Bogu

VELEBIT I MORE

Crna tuga, crni dani, crni jadi
grizu, biju srdce naše, dušu, tielo.
Svuda gmižu zmije i ogavni gadi,
tigri divlji, što krvavo ližu ždrielo.

Pokrij oči, da ne gledaš ljudskog duha
strašnu biedu, prazne tikve, srdca kruta
Obucimo na se crna, tužna ruha
i skrenimo s tog prljavog, gnjusnog puta!

Čeznimo za suncem, što na jugu sniva
i za morem na podnožju Velebita,
što čistoću i ljepotu snažnu skriva.

Velebit i more! To su naši divi!
Svatko, tko ih ukrast hoće, nek se pita:
A što kažu velebitski vuci sivi?

LJUBAV

Vidiš draga: kleveću nas, blate, kude
bezsavejsni ljudi i od strasti slipe.
Ako branimo se, kažu da smo lude.
Ali mi ne damo rodni kraj naš liepi!

Kažu da smo rogati i crni vrazi,
jer ljubimo ludo rodnu grudu svoju:
kada sunce sviće i u suton slazi
i kad kruh svoj jedemo u slanom znoju.

Ali tko će ljubav izčupat iz grudi,
tko prisilit nas, da prokunemo Mati,
kroz koju smo davno već postali Ljudi?

Nema sile te, da ljubav tu izčupa:
nikad se je ne će odreći Hrvati,
makar svi do zadnjeg izginuli skupa!

GROBLJA MLADOSTI

Kad se vratimo u Hrvatsku daleku,
vidjeti ćeš rieku gdje u tuzi teku
i po vrtovima kako rastu drače,
slušati ćeš more, gdje u suton plače.

Povest ću Te kroz garišta naša pusta
i kroz duga, nepregledna groblja gusta,
gdje junačkog roda mladost trune ciela,
pokopana bez molitve, bez opiela.

Kosti su im izmješane. Nikad ne će
tužna Mati pronać groba dragog sina.
A l' ne mari: to su kosti jednog tiela!

One su nam tuga, al' i naše cvieće
i utjeha ovih okrutnih tudjina.
Iz njih sjaji roda našeg duša biela!

DUH NAŠIH MRTVIH

Kada misliš na nevine naše žrtve,
na bezbrojne u mladosti cvietu mrtve,
suzdrži se tada, draga, i ne plači,
jer mi i od smrti moramo bit jači!

Plač naš gorki mrtve uzkrisiti ne će,
nit' nad grobljem travu pretvorit u cvieće,
nit će krvnik prestat braću našu klati
samo zato, jer se zovu to Hrvati.

Tješi se i znaj, da nisu zalud pali,
jer tko za Dom pada, nikada ne mrije!
To krvnici naši nisu nikad znali.

Uzalud su palili i kruto klali.
Mrtvih naših duh u nama snažno sije,
oni su nam vjeru u pobjedu dali!

UMRLA JE SAVJEST

Tko će brojne grobe naše izplakati,
tko utjehu materama tužnim dati?
Tko će skupit mrtve, što ih žderu vrane,
tko izcielit hrvatskoga roda rane?

Nema ljudi! Svuda vidiš tek mesare,
koji revno muče, kolju, pale, žare.
Umrta je savjest, umrlo je pravo,
carstvo svoje svuda širi crni djavo.

Stalno otrov crvenoga plama riga,
svuda širi zakon svog sramotnog iga,
danju, noću grize, kopa, ruši, mrvu.

Tko će djavlu tome slomit gladne zube,
kad se andjeli sa vragovima ljube
i kad ljudi postali su žive strvi?

KOLJAČI

Srdce moje, poklaše nas divlje, kruto,
krvožedni, divlji balkanski koljači.
I sad grlato i lažno cvile ljuto,
da tek Hrvat *krvoločni koljač* znači!

Poklali nam žene, majke, djecu, braću,
porušiše sveta ognjišta otaca,
svud udovice i sirotčad nam plaču,
nema jedne kuće naše bez mrtvacu.

Krvav nož i tamna, crna noć Balkana
sramotni je biljeg zločinaca gadnih,
koji proklinju i psuju svjetlost dana.

Palili su crkve, džamije i ljude,
odirali kožu s mališana jadnih
i još hoće da Hrvat u zadnjem sude!

SPLIT

O da mi je s Tobom prošetat se Splitom
na podnožju divnog brda hrvatskog Marjana
i uz pjesmu mora pokazat Ti pri tom
stope svete naših slavnih velikana!

Pošli bismo do predivnog Peristila,
a u sjeni gardoj Ninskoga Grgura.
O, ja znadem: Ti bi tako sretna bila,
gledajući toga našeg diva sura!

Pa bismo kroz ulice i sitne kale
otišli u crkvutihu svetog Frane,
uzvišeni, sveti Panteon Hrvata,

A pri odkucaju zadnjeg kasnog sata
u barčicu ušli bismo, te dok svane
veslali i pjevali uz splitske žale...

PLITVIČKA JEZERA

Ti još neznaš, što su Plitvička Jezera,
koja kriju roda hrvatskog ljepotu.
O, tko sada njima male čamce tjera,
ako koji od njih još je na životu?

A biserni slapi u sutonu plaču
za mladošću divnom našom, što je pala
žrtvom bezbožnom i okrutnome maču,
a da nije za nikakav zločin znala.

Tužno teku slapi niza tužne stiene
uz sjaj tužni zviezda s nebeskoga svoda,
dok svud grakću vrane i bdiju hijene.

Ali nitko ne će zaustavit slape,
jer ih snaži duša jednog cielog roda
i nevine žrtve, što u nebo vape!

HRVATSKI LEONIDE

Cieli svijet za Lidice u Češkoj znade,
svi osudjuju, što sile mraka čine.

A ja pitam: da li ikoga imade,
tko za brojne naše Lidice se brine?

Vjeruj, draga, malo ljudi danas ima,
jer pred našom boli krutom oči kriju.
Zar još nije jasno, ko dan bieli, svima,
da Hrvati za slobodu svoju ginu ?

Mala Šparta jednog Leonidu dade,
Hrvatska ih naša na tisuće dala!
Nitko ne zna za čemer i naše jade.

Još će dugo padat naši Leonide,
još će dugo Hrvatska se borit mala
i nek svi se veliki i moćni stide!

NEIZBRISIVA SLOVA

Pokošeno klasje, pokošeno cvieće
svuda, srdce, po Hrvatskoj našoj vene.
Bezbožnička ruka pokositi sve će,
a da nitko pri tom ni okom ne trene.

Svud o nama gadna laž po svietu kola,
dokle pravda sveta bezpomoćno trune.
Nitko se ne brine, što su čaše bola
našeg neizmjernog već odavno pune.

Kad se silne bure i oluje stiše,
kad ne bude jednom tamnih sila više
i kad svane sunce hrvatskome rodu,

tad u poviesti će ljudskog roda ova
neizbrisiva i vječna sjajit slova:
HRVATSKA JE ČASTNO BRANILA SLOBODU!

HRVATSKO POSLANJE

Svakog jutra krvavo se sunce diže
iz dubina tajnih našeg dragog mora,
a pred noć se horizontu spušta bliže
da krvavo zaspi iza tužnih gora.

Tko će zbrisat te ogromne krvi kapi
i tko suncu našem vratit sjaj, toplinu?
Da l' tko čuje narod, što za pravdom vapi,
da l' je nekom stalo, što Hrvati ginu ?

Čemu vika protiv apostola časti,
protiv naroda na plavome Jadranu,
što na svome hoće cvjetati i rasti?

Vratite nam sunce, prestanite s klanjem,
vratite nam rodnu grudu razderanu!
Odlučni smo svojim nastaviti poslanjem!

UNIŠTENI PERIVOJ

Zamukla su zvona crkvi i kapela,
Utihla je pjesma djece i mornara.
Svud je tuga crna i okrutna sjela,
što bez stanke ojadjena srдца para.

Sve se ruši, što djedovi daše mučno,
sve se briše, što na prošlost našu sjeća.
Uzto viču djavolski i divlje bučno:
Ne trebamo starog i buržujskog smeća!

Hrvatska je bila perivoj i bašća
mirisavog cvieća i stoljetnog hrašća,
Da li u njoj jošte nešto sada cvjeta,

osim suza gorkih, uzdaha i boli
jednog roda, što u grčevima moli,
da već dodje jednom strašni konac svieta?

GOSPA KAMENITIH VRATA

Često u noć kasnu svieće zatrepere
na oltaru Gospe Kamenitih Vrata,
koja izvor jaki hrvatske je Vjere
i predobra, divna Majka svih Hrvata.

Nitko ne zna, tko te svieće pali tajne:
ucviljene majke, ili jadne žene,
ili to su možda naše zvijezde sjajne,
u kojima mole mučeničke sjene.

O predraga i predivna naša Mati,
tješi rod Ti vjerni, što bezkrajno pati,
moli se za mrtve, daruj snage živim!

Ti si nada naša, melem težkih rana,
zračak sreće naših gorkih mladih dana
u jutrima i u sutonima sivim.

GDJE JE SAVJEST SVIETA

Bezdušnici kruti hoće naše glave
i izbristat naše ime, poviest, vjeru,
Danju, noću jošte uvijek kolju, dave,
ne poznaju u tom baš nikakvu mjeru.

Jedan narod pravedan i nevin gine,
nitko u obranu svog ne diže glasa.
Ali tek kad zadnji tračak sunca sine,
umrieti će naroda tog nada spasa!

Zar Hrvati, zato što slobodu hoće,
nisu dostojni da nose naslov: ljudi?
Zar će gledat, kako dušman krv im loče?

Kao lav ću urlat kroz sva moja ljeta
do posljednjeg svoga uzdaha iz grudi:
Gdje je, gdje je razvikana savjest svieta?

KRIŽ NA VELEBITU

Na vrh Velebita Križ će stajat sveti,
na Njemu će naša zastava vijorit.
Uzalud će dušman navaljivat kleti,
naša srдца pravdom će i vjerom gorit.

Oko Križa krjesovi će sjajni sjati:
divne duše naših poklanih junaka.
Oni će nam s mrtve straže jakost dati,
grmjeti će svima uz grom iz oblaka:

*Čujte, pali smo za Hrvatsku i Boga!
Nek se nikad ne usudi tudja noga
kaljat grudu našu, natopljenu krvi!*

*Zato, stranče, molimo te molbom svakom:
skini kapu pred presvetim Križa znakom,
u kojemu duša roda našeg vrvi!*

ZABORAV I PREZIR

Dok su na braniku Doma i Evrope
stajali i dnevno ginuli Hrvati,
ne dajući svoje zemlje jedne stope,
kazujući kako bori se i pati,

dotle drugi stjecali su carstva mnoga,
daleko od boja i ljutih megdana.

*A ja pitam: Da li itko osim Boga
danas znade razlog naših težkih rana?*

Odgovor je: Nitko! Nit' je ikom stalo,
što je bezbrojno Hrvata častno palo.
Zaborav i prezir danas su nam hvala!

Pričaju nam mnogi, da su demokrati.
Ali zašto pravo živjet nemaju Hrvati
na prekrasnom suncu svojih rodnih žala?

MOJE MORE

I opet će na mom žalu svanut ljeto.
A i rosa — suze vjerne naših tužnih zora —
blistat će na travi. A ja opet eto
ne ću slušat pjesmu našeg divnog mora.

More, božanstveno milo more moje,
groblje naših nada, nado naših groblja,
gdje se dusi neznanih junaka roje,
za slobodu izmučenog, jadnog roblja,

o, pošlji mi vjetrom, il' oblakom nekim
barem jednu kaplju predrage slanoće
tvoje, pomiešanu sa suzama mekim

majke moje, andjela sa tvoga žala,
koja pati kao žrtva krute zloće.
Utješi je more!... Drago more!... Hvala!

GALEBOVI I ORLOVI JADRANA

Moe tugo bolna mojih mladih ljeta,
čije ladje sad po tebi dnevno brode?
čija noga uz obale tvoje šeta?
Kakvi medvjedi po žalu tvojem hode?

O, ne zviždi više parobrod u luci,
niti majka moja na obali čeka
s kitom cvieća u slabašnoj, dragoj ruci.
Sve je tamo mrtvo, kao pustoš neka,

Nije Jadran zibka medvjeda, hijena,
već se na njem povrh krševitih stiena
galebovi i orlovi suri gnjezde.

Trpe. Izjeda ih tuga i gorčina.
Ali kad zavrište, nestati će tmina,
uzigrat će more, zapjevati zviezde!

NE DAMO SE!

Neka više tko god hoće, neka lažu
i sramotne bljuvotine na nas pljuju,
nek se nabrbljaju siti i nek kažu,
da smo zvjeri, nek nam lance smrti kuju!

Nek nam lome kosti, živo meso režu
i bacaju gladnim razbješnjelim psima,
nek u kola laži vragove uprežu,
ne damo se! Grmjet ćemo smjelo svima:

*Preziremo vas, o, jadne duše crne!
Hrvat ne prodaje nikad krv i sjeme,
pa neka se cijeli pako na njegov vrne!*

*Znajte: Mi smo narod, ime nam HRVATI!
Nismo bili, nit' smo sada tuđe pleme!
Hrvat će se uvijek tek Hrvatom zvati!*

TUGA DOMA

Pritajeni uzdasi i prezir smrti,
škrgut zubi i grčevit stisak pesti,
to je Dom moj danas, što se ne da strti,
nit' od okrutnoga dušmanina smesti,

Osamljene tužne majke naše sjede
pokraj razpretanih ognjišta otaca,
dok u našem Domu tuđjin kruh naš jede
i po našoj grudi bahato koraca.

Dome moj, o čežnjo sveta našeg roda,
čvrsto stoj, prkosi, nikada ne kloni!
Sviće zora! A kad pravde zvon zazvoni,

nestati će tame s hrvatskoga svoda,
blagi vjetri izhlapit će gorke čaše
i opet će naše biti samo naše!

MOJE SRDCE

Srdce moje čemerno je sinje more,
razkidano tugom, bolju i gorčinom.
Al' u njemu ipak svietle čežnje gore
za nezaboravnom, predragom daljinom,

gdje moj narod u mukama groznim vrišti,
uzalud na pomoć čekajući žurno.
Cieli pako bije ga i ljuto tišti
i uzalud more naše urla burno.

Nemirno mi srdce u grudima bije,
čudne, bolne misli muče ga i more:
Zašto pravda za nas rodila se nije?

*Zašto divni naši pali su heroji?
čemu preživjeli još se mučno bore?
Kad će prestat tudjin pravdu da nam kroji?*

MARJANU

O Marjane divni, goro naša sveta,
Marjane, čuvaru gordi Splita grada,
tko sad krasnim alejama tvojim šeta,
čiji barjak moraš silom viti sada?

Da li vuci zvjerinjaka tvoga tule,
il' se samo tek medvjeda groznog čuje?
Da li na podnožju velikana kule
jošte stoje? Da li male pčele zuje?

Da li miluju te blagi maestrali
dolazeć u podne s otvorena mora,
da li noću riču naši silni vali?

O Marjane, brdo sveto, rajskog čara,
ovdje u osvitku tuđjih, bliedih zora
mislim nate srcem tužnim, punim žara.

SINJ

Mukom muče zvona starinskoga Sinja,
ne čuje se redovnika sa oltara,
nit' pred Gospom više mala svijeća tinja.
Zardjala koplja sinjskih su alkara.

Potištena lica narod tužni vrvi
uz svetište drago svojih pradjedova.
Svuda naokolo suhe kapi krvi
i gomile kosti poklanih sinova.

Kad u noć se crnu zvijezde sjajne sjate
i nad crkvom Gospe Sinjske zatrepere,
blagoslov je to za one koji pate

i iz dana u dan grozne muke muče
radi istine i pravde, svete vjere.
Oni neka svih nas hrabro trpjet uče!

UBIJTE I MENE!

Poznato je Pilatovih ruku pranje,
kad je nevinoga osudio Krista.
Tako još se šalju Hrvati na klanje,
gine nevin narod: duše, srдца čista.

Zar je malo grobova i strašnih jada
na krpici jadnoj jadnoga Planeta?
Zašto Domovina moja tako strada?
O, odgovorite, glavešine svieta!

Zar baš nitko klevetu i laž ne sluti
protiv jednog malog, poštenoga roda,
koji ne će dušu i srdce da proda?

Ubijte i mene, bezdušnici kruti,
bacite me u duboku jamu tamnu:
ne ću više gledat „ljudsku“ dušu sramnu !

MOJA MAJKA

Pognuta je jadnica i jedva hoda.
Svake noći kasne plaču oči mile
majke, zviezde moje s nebeskoga svoda
Strašne boli slabašno joj biće svile.

O, ne plači, moja jadna, draga mati!
Živi dugo, dugo! Nemoj jošte mrieti!
Ništa zato, što sad sin Tvoj nevin pati:
sve za pravdu, pa nek cieli pako prieti!

Još u ušima mi stalno divne one
iz djetinstva uspavanke Tvoje zvone:
Spavaj, sinko, zlato moje, nina, nana,

spavaj, ružo, rumena i sladka moja,
cjele noći pjevat će ti majka Tvoja!
Majko, hvala! Na to mislim svakog dana.

PROGNANA BRAĆA

Mnoga braća naša još se, bogzna kuda,
prezreni i očajni po svietu skiću
i uzalud pravdu svetu tražeć svuda
bez prestanka, što ih grlo nosi, viču:

*Kad će doći konac našeg Križnog puta,
kad će istina već crnu laž zamienit?
Kad će nas ugledat majka zabrinuta?
Kad će zlikovcima usta već zaniemit?*

*Zašto nas već davno pomlatili niste?
što nas vučete po stranom, hladnom svietu,
pijući nam krv, ko nezasitne gliste?*

*Kost i koža mi smo. Srdca puna tuge.
Vratite nam našu rodnu grudu svetu:
Nikad ničiji mi ne ćemo bit sluge!*

BOG JE S NAMA

Bog je silni s nama, mili druzi moji,
nemojte na pola puta strašnog sustat!
Samo On i nitko drugi pravdu kroji,
On će uz nas biti, kada ćemo ustat

svi ko jedan na obranu grude rodne,
što pod težkim knutom bezbožništva stenje.
čekaju nas šume i ravnice plodne,
uzburkano more, krševito stienje.

čekaju nas predragih mrtvaca polja,
poslat će nas tamo naša čelik-volja,
da živimo, il' umremo doma častno!

Bog je silni uz nas, mili druzi moji!
Da li u to možda jošte sumnja koji?
Otresite sumnje, da ne bude kasno!

GORUĆE SRDCE

I ma nešto što u meni stalno gori,
što me dnevno muči, grize i razara
i od mene buntovnika nekog stvara,
koji urla kadkad, dok se ne umori.

Plamsa srdce moje — kruška žitkog žara. —
Često bih ga htio darovati zori
il' sutonu, kad se s muklom noći bori...
O što boli, gori, ali ne izgara!

Baklja živa, žrtva modernih Nerona
ja sam. Osvjetljujem tamu katakomba
i grobove svih neznanih hekatomba!

Noseć sobom tuge prezrenih miljona
vičem: *Gori, srdce moje! Ne sagori,
dok se obća tama u ponor ne sori!*

MOLITVA

Dok s okanca gledam horizonta tmasta
svud preda mnoom trnje po krvavom putu,
molim Ti se, Bože, daj mi snagu hrasta,
da ne budem sličan slabom, krhkom prutu,

koji se na vjetru amo tamo njiše.
Daj mi smjelost danju i san mirni noću,
jer dok zadnji dah u grudima mi diše,
za Hrvatsku moju samo živjet hoću.

Blagoslovi, Bože, oranice, brda,
šume, more, njive i naše doline
i ostatak prezrenih ovaca krda,

Sa srdaca tužnih skini težki kamen!
Daj da Sunce rodu mome brzo sine!
Usliši me, Bože, molim Ti se! Amen.

AUTOBIOGRAFIJA

U podne Velikog Petka,
kad se slavi uspomena Kristove smrti,
šestoga travnja 1917.,
ugledao sam svietlo Božjega dana
na jednom — kažu romantičnom — otoku
usred plavoga Jadrana.
Otac mi je bio i jest težak,
majka do udaje pastirica.

Državljanstvo: neodredjeno,
Narodnost: Hrvat
(nažalost Europejac,
jer kažu, da Hrvata ima mrtvih i živih
svuda po cielome svietu).

Zanimanje: do 15. godine
težak, ribar i brijač,
ministrant, orguljaš, dirigent.
Zatim 5 godina sjemeništarc,
1 godinu student teologije
i 4 filozofije.
Profesor. Doktor filozofije.

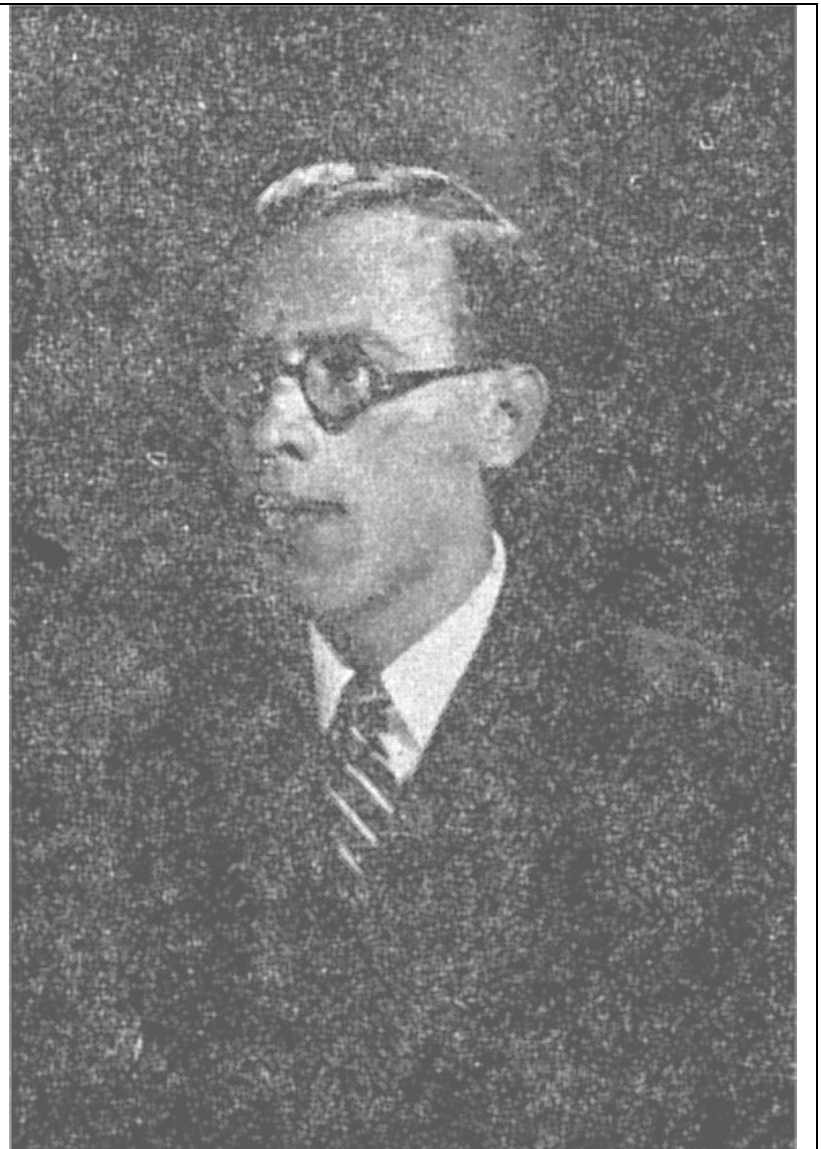
Oženjem i imam malu curicu.
Vojsku ne služio,
Visina: 1m i 92 cm,
težina: 66 kg.

Za sada bez stalnog zanimanja.
Na kratko vrijeme bio
čistač prozora, vratiju i parketa,
zatim poslužnik u jednome logoru
na Zapadu i radnik u tvornici.

Lutajući sam putnik,
što po tuđini lomi tielo i kosti,
al čeliči dušu
i viče kroz vjetrove i valove oceana:
Ja sam Hrvat
sa sunčanih žala divnoga Jadrana!

NEKOLIKO RIEČI O AUTORU

Dr. prof. Andrija Ilić kao rodjeni pjesnik, napisao je, prema onoj Ovidovoj *Quidquid dicere temptabam, versus erat* (Sve što sam namjeravao reći, bio je stih) i svoju autobiografiju u stihu, koju smo donieli pri koncu ove sbirke soneta. U svojoj skromnosti doktor prof. Andrija Ilić nije u toj pjesmi napisao sve ono, čime je svojim doprinosom obogatio hrvatsku književnost, te smatrao svojom dužnošću o tome napisati još nekoliko rieči.

Andrija Ilić je završio pučku i gradjansku školu u svom rodnom mjestu Visu, na otoku Visu. Biskupsku klasičnu gimnaziju i godinu teologije završio je u Splitu. Na Hrvatskom Sveučilištu u Zagrebu diplomirao je 1942. g. iz romanske lingvistike, latinskog jezika i hrvatske književnosti. Godine 1944, položio je na bečkom sveučilištu rigorozu iz uzporedne romanske lingvistike, hrvatskog jezika, starobugarskog i poviesti filozofije

s disertacijom *Die Frialulisehe Mundart von Goerz* (Furlanski dialekt iz Gorice). Kao romanist je stručnjak za usporednu historijsku gramatiku romanskih jezika i za francuzku, talijansku i rumunjsku književnost, te za lingvističku geografiju i dialektologiju.

Neko je vrijeme bio asistent Hrvatskog Sveučilišta u Zagrebu i lektor hrvatskog jezika i književnosti na sveučilištu u Beču.

Prije II. svjetskog rata suradjivao je u *Omladini*, *Plavoj Reviji*, sarajevskom *Katoličkom Tjedniku*, splitskoj *Katoličkoj Rieči*, a za vrijeme rata pisao je gotovo u svim hrvatskim publikacijama, napose u *Hrvatskoj Reviji*, *Hrvatskoj Smotri*, *Nastavnom Vjestniku* i u raznim kalendarima. God. 1942. izdao je lirsku sbirku pjesama *Lutanja* i prievod starofrancuzkog hagiografskog spieva *Život sv. Aleksija*, sa studijom o samom djelu. Osim toga je napisao nekoliko odličnih studija o jezičnim problemima i prevodio pjesme iz francuzkog i rumunjskog jezika.

Iz Austrije je dr. prof. Andrija Ilić 1947. g. odputovao u Englezku, gdje je do nedavna živio i radio kao obični radnik po raznim hostelima i tvornicama. Sada se nalazi u Španjolskoj, gdje usavršuje svoje stručno znanje.

U emigraciji suradjuje skoro u svim hrvatskim publikacijama, posebno u *Hrvatskoj*, *Danici* i u reviji hrvatske intelektualne mladeži *Hrvatska Smotra*, kao i u hrvatskim kalendarima iz Buenos Airesa i Chicaga. U Englezkoj je uredio dva broja hrvatske revije na englezkom jeziku *Croatia*.

Godine 1951. imenovao je Poglavnik dra. prof. Andriju Ilića ministrom prosvjete Hrvatske državne vlade u izbjegličtvu, kao nasljednika zadnjeg ministra prosvjete u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj dra. Julija Mankanca, kojega su ubili srbokomunisti.

Ljeposlav Perinić

PRIJATELJIMA HRVATSKE PUČKE KNJIŽNICE

Osnivači Hrvatske Pučke Knjižnice postavili su si za cilj, daleko od Domovine povremeno izdavati izvorna djela hrvatskih pisaca na materinskom jeziku. Kao prvu knjigu izdali smo djelo, jednog od osnivača H.P.K., sada već pokojnog prof. Ivana Krmptića (pseudonimom Josip Banić) *Granica*, u kojem se opisuju junačtva hrvatske vojske u II. Svetskom ratu. Sa ponosom iztičemo da je ova prva knjiga H. P. K. naišla na veliko zanimanje kod Hrvata, starih i novih izseljenika, u svim zemljama diljem svijeta. Sa svih pet kontinenata primili smo brojna pisma naši prijatelja, u kojima svi bez razlike pozdravljaju osnivanje Hrvatske Pučke Knjižnice i žele joj puni uspeh u ostvarenju njezinih plemenitih ciljeva. Uza sve velike poteškoće, na koje smo naišli u našem radu (posebno napominjemo veliko poskupljenje papira i svih tiskarskih troškova) pobudna pisma naših prijatelja iz celoga svijeta, dala su nam podstreka i mi smo odlučili i nadalje izdavati dobre hrvatske knjige, pristupačne svim slojevima našega naroda.

Kao drugu knjigu naše knjižnice izdali smo, evo, knjigu soneta hrvatskog pjesnika Andrije Ilića *O tugama i ljepotama Hrvatske*.

U uvjerenju, da će nas naši prijatelji diljem svijeta, prema svojim mogućnostima, i nadalje moralno i materijalno pomagati, mi sve najsrdačnije pozdravljamo i toplo se zahvaljujemo svima onima, koje naši knjigi čitaju i šire, posebno pak našim povjerenicima i dobrotvorima.

Uprava H. P. K.

SADRŽAJ

Predgovor	5	Gdje je savjest svieta?.....	26
Ivančici	7	Križ na Velebitu.....	27
Uspavanke	8	Zaborav i prezir	28
Mreža mala barka	9	Moje more	29
Tračak nade.....	10	Galebovi i orlovi Jadrana.....	30
Vienac.....	11	Ne damo se!.....	31
Moje ladje.....	12	Tuga Domu.....	32
Velebib i more	13	Moje srce	33
Ljubav.....	14	Marjanu	34
Groblja mladosti	15	Sinj	35
Duh naših mrtvih	16	Ubijte i mene!	36
Umrla je savjest	17	Moja majka.....	37
Koljači	18	Prognana braća	38
Split	19	Bog je s nama	39
Plitvička jezera	20	Goruće srdee	40
Hrvatski Leonide	21	Molitva	41
Neizbrisiva slova	22	Autobiografija.....	43
Hrvatsko poslanje	23	Nekoliko rieči o autoru	45
Uništeni perivoj	24	Prijateljima H. P. K.....	47
Gospa Kamenitih vrata	25		

Naslovna stranica: *Motiv s hrvatskog Jadrana*

Tiskano u tiskari (1952 g.):

Federico Grote, Montes de Oca 320, Buenos Aires, rep. Argentina

Tiskano u Rochdale (2023 g.):

Ljiljana Ilić, Barry Lord

HRVATSKA PUČKA KNJIŽNICA
BUENOS AIRES, REP. ARGENTINA

Do sada izašlo:

1. Josip Banić : **GRANICA**
2. Andrija Ilić : **O TUGAMA I LJEPOTAMA HRVATSKE**

Kao treća knjiga H. P. K. izlazi:

Ilija Jurić : **KRALJIČINO VRELO**

Naručbe za do sada izašle knjige, novac i pisma „Hrvatskoj Pučkoj Knjižnici“ upućuju se na naslov:

Ljeposlav Perinić
(za H. P. K.)
Casilla de Correo 1744
Buenos Aires
Republica Argentina